

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörü'dür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri konusunda özel danışmanıdır.

Prof. JEFFREY D. SACHS

Sorumsuz G-8

G-8 mevcut finansal kriz yüzünden başarısız olmadı. G-8 ülkeleri krizden önce bile Afrika'ya verdikleri sözleri yerine getirmek için ciddi adımlar atmıyordu. Bu yıl, **Birleşik Krallık hükümeti** devasa bir bütçe krizine rağmen yardım **sözlerini kahramanca tuttu** ve diğer ülkelere çaba harcasalardı neler yapabileceklerini gösterdi. Ama politikacıların da yaptığı zaten bu değil mi? Kameralara gülümsemek ve sonra sözlerini tutmamak.

Önde gelen ekonomilerin (Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Rusya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri) 2010 G-8 zirvesine ev sahipliği yapan Kanada Başbakanı Stephen Harper, G-8'i yıllardır içinde bulunduğu vaatlerden sorumlu tutmak için bir "sorumluluk zirvesi" çağrısında bulundu. Biz de G-8'in yaptıklarına kendi notumuzu verelim. Cevap, ne yazık ki kırık not. G-8 bu yıl, gazetecilere poz vermek ile ciddi küresel yönetişimin arasındaki farkı sergiliyor.

Yıllar boyunca G-8'in bulunduğu bütün vaatler içinde en önemlisi, İskoçya'daki 2005 G-8 Gleneagles Zirvesi'nde dünyanın en yoksul insanlarına verilmişti. G-8, o yıl itibarıyla dünyadaki yoksullara yapacağı yıllık kalkınma yardımını 2004'e göre 50 milyar dolar artırmaya söz vermişti. Bu artışın yarısı, başka bir deyişle 25 milyar dolar, Afrika'ya gidecekti.

G-8 bu hedefin, özellikle Afrika ile ilgili olarak çok uzağında kaldı. Toplam yardım 50 milyar dolar yerine 40 milyar dolar civarında arttı ve Afrika'ya giden yardım da yılda 25 milyar dolar yerine 10-15 milyar dolar yükseldi. Düzgün ölçüldüğünde eksik bakiye çok daha fazla, çünkü 2005'te verilen sözler enflasyona göre de ayarlanmalı. Bu taahhütler gerçek rakamlara uyarlandığında toplam yardım 60 milyar dolar, Afrika'ya yardım da 30 milyar dolar civarında artmış olmalıydı.

Sonuçta G-8, Afrika'ya verdiği sözlerin yalnızca yarısını yerine getirdi, yardımı 30 milyar dolar yerine kabaca 15 milyar dolar artırdı. Artan toplam yardımın büyük kısmı, Afrika yerine, ABD'nin başını çektiği savaş girişiminin bir parçası olarak Irak ve Afganistan'a gitti. G-8 ülkeleri arasından yalnızca Birleşik Krallık, toplam yardım bütçesini artırmak ve kayda değer bir kısmını Afrika'ya yönlendirmek için cesur bir çaba gösteriyor.

G-8 MEVCUT FİNANSAL KRİZ YÜZÜNDEN BAŞARISIZ OLMADI

G-8 yıllardır yardım taahhütlerinden şaştığından, uzun süredir bu taahhütlerin zamanı geldiğinde,

2010'da ne söyleyeceğini merak ediyordum. Aslında G-8 iki yaklaşım sergiledi. Birincisi, G-8, zirveden önce yayınlanan bir "sorumluluk raporunda" bildirilen eksik bakiyenin büyüklüğünü asgari düzeye indirmek için, 2005 taahhütlerini enflasyona göre düzeltilmiş rakamlara göre değil, cari dolar kuruna göre belirtti.

İkincisi, G-8 Zirvesi bildirgesi, yerine getirilmeyen taahhütlerden (aynı zamanda sözlerinden) hiç bahsetmedi. Başka bir deyişle G-8'in sorumluluk ilkesi şu hale geldi: G-8 önemli bir hedefi tutturamazsa, hedeften bahsetmeyi bırakın, hele ki "sorumluluk" adıyla duyurulan bir zirve için kinik (sinik) bir duruş.

G-8 mevcut finansal kriz yüzünden başarısız olmadı. G-8 ülkeleri krizden önce bile Afrika'ya verdikleri sözleri yerine getirmek için ciddi adımlar atmıyordu. Bu yıl, Birleşik Krallık hükümeti devasa bir bütçe krizine rağmen yardım sözlerini kahramanca tuttu ve diğer ülkelere çaba harcasalardı neler yapabileceklerini gösterdi. Ama politikacıların da yaptığı zaten bu değil mi? Kameralara gülümsemek ve sonra sözlerini tutmamak. Bence durum bundan çok daha ciddi.

İlk olarak, Gleneagles taahhütleri zengin dünyanın politikacıları için yalnızca söz olabilir ama dünyanın yoksulları için ölüm-kalım meseleleridir. Afrika'nın elinde 2010 itibarıyla, söz verildiği gibi, yılda 15-20 milyar dolar daha kalkınma yardımı olsaydı, gelecek yıllarda artacak miktarlarla birlikte (yine taahhüt edilen) milyonlarca çocuk önlenebilir hastalıklardan acılar içinde ölmekten kurtulabilir ve on milyonlarcası da eğitime kavuşabilirdi.

İkincisi, G-8 liderlerinin sözlerinin boş olması dünyayı da riske attı. G-8 liderleri geçen yıl açlıkla mücadele için 22 milyar dolar yeni fon oluşturmaya söz verdiler ancak şimdiye kadar hiç bir şey vermediler... İklim değişikliğiyle mücadele için 30 milyar dolar yeni acil durum fonu oluşturmaya söz verdiler ancak şimdiye kadar hiç bir şey vermediler... Kendi ülkem, ABD, verdiği sözler ile gerçek arasındaki en büyük farkı sergiliyor.

ALINMASI GEREKEN DERSLER

Kayda değer sonuçları olmamasına rağmen, bu yılki G-8 zirvesine ev sahipliği yapmanın Kanada'ya bir servete mal olduğu belirtiliyor. G-8 liderlerini 1,5 gün boyunca konuk etmenin ve ardından G-20 liderlerini 1,5 gün boyunca ağırlamanın tahmini maliyetinin 1 milyar doları aştığı söyleniyor. Bu tam da, G-8 liderlerinin anne ve çocuk sağlığını desteklemek için dünyanın en yoksul ülkelerine her yıl vermeyi taahhüt ettikleri miktar kadar.

Her koşulda, üç gün sürecek toplantılar için 1 milyar dolar harcamak saçma ve düşündürücü. Oysa bu toplantıları gerçekleştirmenin çok daha ucuz ve para-

yı çok daha iyi kullanmanın yolları var. Ancak bu kadar parayı harcamak ve karşılığında somut sonuç ve dürüst sorumluluk anlamında neredeyse hiçbir şey başaramamak gayet trajik.

Bu acıklı vakadan çıkarılacak üç ders var, öncelikle G-8 sona erdirilmesi gereken bir gruptur. Zengin ülkelerle birlikte gelişmekte olan ülkeleri de kapsayan G-20, onun yerini almalıdır.

İkinci olarak, G-20'nin gelecekte vereceği her taahhüdün yanında her ülkenin neyi ve ne zaman yapacağının açık ve şeffaf bir muhasebesi de verilmelidir. Dünyanın gerçek sorumluluğa ihtiyacı var, sorumluluk hakkındaki boş sözlere değil. Her bir G-20 vaadi, grubun genel taahhüdünün yanı sıra her ülkenin özel eylem ve taahhütlerini ortaya dökmelidir.

Üçüncü olarak da, dünya liderleri ciddi uygulama için profesyonelce yönetim isteyen yoksullukla, açlıkla, hastalıkla ve iklim değişikliğiyle mücadelenin ölüm-kalım meselesi olduğunu kabul etmeleri gerekir.

G-20 bu yılın sonlarında, geçtiğimiz 50 yılda yoksulluk ve açlıktan sıyrılıp büyüyen Güney Kore'de bir araya gelecek. Güney Kore, küresel kalkınma gündeminin son derece ciddi olduğunu ve yoksul ülkelerin ihtiyaçlarını anlıyor. En büyük umudumuz, bir sonraki ev sahibi olarak Güney Kore'nin, Kanada'nın fazlasıyla eksik bıraktığı yerden alıp bunu başarması.

Telif Hakkı: Project Syndicate, 2010.
www.project-syndicate.org

Bu kadar çok parayı harcamak ve karşılığında somut sonuç ve dürüst sorumluluk anlamında neredeyse **hiçbir şey başaramamak gayet trajik.**